

ПОЛОЖЕННЯ
про Освітньо-науковий центр «Університет третього віку»
кафедри педагогіки педагогічного факультету
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

I. ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ

1.1. Положення про Освітньо-науковий центр «Університет третього віку» (далі – ОНЦ УТВ) кафедри педагогіки (далі – Кафедра) педагогічного факультету (далі – Факультет) Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (далі – Університет) обґрунтовано відповідно до Законів України «Про освіту» (2017) та «Про вищу освіту» (2014).

1.2. Документ розроблено з урахуванням положень Болонської (1999), Лісабонської (2000) і Копенгагенської (2002) декларацій; VI міжнародної конференції з освіти дорослих («CONFINTEA VI», 2009), Міжнародної ради з освіти дорослих (Дамаск, 2000); Софійської конференції освіти дорослих (Софія, 2002); «Меморандуму освіти впродовж життя» («Memorandum of Lifelong Learning») Лісабонського саміту Ради Європи (2000), Концепції освіти дорослих в Україні (2011), «Концепції розвитку педагогічної освіти» (2018), «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки», а також Методичних рекомендацій щодо організації соціально-педагогічної послуги «Університет третього віку» в територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) (Наказ Міністерства соціальної політики України від 25.08.2011 р. № 326).

1.3. Положення регламентує загальні змістові, організаційні та управлінські засади функціонування ОНЦ УТВ як структурного підрозділу Кафедри.

1.4. ОНЦ УТВ є структурним підрозділом Кафедри і здійснює освітню, науково-дослідну і культурно-просвітницьку діяльність на основі кадрового і матеріально-технічного забезпечення Кафедри.

1.5. Створення ОНЦ УТВ, його реорганізація та ліквідація відбувається за поданням Кафедри, рішенням вченої ради Університету (Факультету). У своїй діяльності ОНЦ УТВ керується рішеннями Кафедри, нормативними документами Університету (Факультету) та цим Положенням.

1.6. ОНЦ УТВ як складова Кафедри може співпрацювати із зацікавленими установами, підприємствами, організаціями (зокрема, й іноземними) на основі договорів про співпрацю.

1.7. Основними слухачами ОНЦ УТВ є люди у віці від 55 років, незалежно від статі, соціальної, релігійної, національної приналежності, які мають освіту будь-якого рівня та виявляють інтерес до освіти. До цільової аудиторії можуть долучатися й представники інших вікових груп.

1.8. Головними завданнями ОНЦ УТВ є:

- реалізація Концепції ціложиттєвої освіти;

- провадження освітньої діяльності, яка включає навчальну, пізнавальну, культурну і просвітницьку складові;
- реалізація потреби людини в інтелектуальному, фізичному, культурному і моральному розвитку;
- надання допомоги людям третього віку в адаптації до сучасних умов життя та їх суспільній інтеграції шляхом здобуття нових знань і компетентностей, а також міжособистісної та міжпоколіннєвої комунікації й волонтерської роботи;
- створення умов для всебічного розвитку людей третього віку, розширення кола їх спілкування, обміну досвідом та діалогу поколінь;
- поширення знань серед населення третього віку, підвищення його загального культурного й освітнього рівня, розширення світогляду;
- соціальна адаптація та інтеграція людей третього віку в активне життя суспільства;
- поліпшення якості життя людей третього віку, завдяки забезпеченню доступу до сучасних технологій та адаптації до швидкого технологічного розвитку суспільства;
- сприяння позитивному старінню й активному довголіттю осіб третього віку.

II. СТРУКТУРА ОНЦ УТВ

2.1. Структура ОНЦ УТВ визначається відповідно до чинного законодавства України, Статуту Університету, специфіки Кафедри.

2.2. Керівництво ОНЦ УТВ здійснює завідувач Кафедри.

2.3. Керівник ОНЦ УТВ:

- несе відповідальність за виконання завдань, визначених для діяльності ОНЦ УТВ;
- вирішує освітні, культурно-просвітницькі питання діяльності ОНЦ УТВ;
- контролює розроблення та виконання навчальних планів ОНЦ УТВ, основної та додаткових освітніх програм;
- здійснює контроль за організацією освітньої та культурно-просвітницької діяльності ОНЦ УТВ;
- організовує науково-дослідну і проєктну діяльність ОНЦ УТВ;
- представляє діяльність ОНЦ УТВ в засобах масової інформації, забезпечує зв'язки з громадськістю.

2.4. Керівник ОНЦ УТВ може делегувати частину своїх повноважень установам-партнерам Кафедри, за якою закріплено основну роботу щодо організації та здійснення освітнього процесу в ОНЦ УТВ.

III. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ОНЦ УТВ

3.1. Учасниками освітнього процесу в ОНЦ УТВ є:

- науково-педагогічні працівники закладу вищої освіти;
- особи, які навчаються в ОНЦ УТВ;
- треті особи – викладачі інших закладів вищої освіти, педагогічні працівники регіональних УТВ, учителі закладів загальної середньої освіти, фахівці з

управління соціального захисту населення, працівники культури, туризму, охорони здоров'я та інших галузей господарства (на волонтерських засадах).

3.1.1. Науково-педагогічні працівники мають права і обов'язки, передбачені Законом України «Про вищу освіту», напрямами діяльності Університету, Факультету, Кафедри та цим Положенням.

3.1.2. Науково-педагогічні, педагогічні працівники, студенти, аспіранти можуть залучатися до організації та здійснення освітнього процесу в ОНЦ УТВ на громадських, волонтерських засадах.

3.2. Особи, які навчаються в ОНЦ УТВ.

3.2.1. Права та обов'язки осіб, що навчаються, визначаються Законом України «Про освіту», Статутом і правилами внутрішнього розпорядку Університету.

3.2.2. Особи, які навчаються в ОНЦ УТВ, можуть брати участь в організації і здійсненні освітнього процесу на засадах волонтерської роботи.

3.3. Треті особи. Викладачі інших закладів вищої освіти, вчителі закладів загальної середньої освіти, фахівці з управління соціального захисту населення, працівники культури, туризму, охорони здоров'я та інших галузей господарства можуть залучатися до організації і здійснення освітнього процесу в Інституті освіти людей третього віку (на волонтерських засадах).

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ОНЦ УТВ

4.1. Освітній процес в ОНЦ УТВ – інтелектуальна, творча, культурно-просвітницька, пізнавальна діяльність, що здійснюється через систему педагогічних, культурних, просвітницьких заходів та спрямована на засвоєння, примноження й використання знань і компетентностей особами, які навчаються, а також на ціложиттєвий особистісний розвиток людини.

4.2. Основною структурною одиницею та організатором освітнього процесу в ОНЦ УТВ є Кафедра. Кафедра формує групи слухачів, вирішує питання змісту освітнього процесу з урахуванням інтересів осіб, що навчаються, розробляє освітні програми, встановлює терміни і розклад освітнього процесу, визначає форми і методи освіти, здійснює добір викладачів і консультантів відповідних курсів, розподіляє різні види діяльності між викладачами і слухачами, організовує культурну й просвітницьку програму для слухачів.

4.3. До організації і провадження освітнього процесу в ОНЦ УТВ можуть залучатися слухачі ОНЦ УТВ.

4.4. Освітній процес в ОНЦ УТВ охоплює такі напрями діяльності:

- інтелектуально-пізнавальну;
- фізичний розвиток та охорону здоров'я;
- мистецько-творчу;

- набуття знань і практичних компетентностей у певній сфері знань (іноземні мови, комп'ютерна грамотність, правові й фінансові аспекти соціального забезпечення й т. ін.);
- дозвілля (фотографія, кулінарія, садівництво тощо);
- волонтерську роботу.

4.4.1. Слухачі можуть обирати загальну (з різних галузей знань) або спеціальну (з певної галузі знань) освітню програму.

4.5. Освітній процес в ОНЦ УТВ здійснюється у таких формах:

- навчальні заняття (лекції, семінари, тьюторіали);
- практична підготовка (тренінги, практичні заняття);
- консультації (індивідуальний консалтинг, індивідуальний тьюторіал)
- самостійна робота;
- позааудиторні заходи (культурно-просвітницькі заходи, екскурсії).

4.6. Заняття в ОНЦ УТВ проходять упродовж двох триместрів: перший – жовтень-грудень; другий – березень-травень (можливі зміни).

4.7. Заняття та позааудиторні заходи відбуваються раз або двічі на тиждень (кількість занять і їх зміст визначається відповідно до можливостей, запитів та інтересів учасників освітнього процесу). Слухачам, зарахованим на навчання до ОНЦ УТВ, видається освітня програма і розклад занять та заходів на триместр.

4.8. Навчання осіб третього віку відбувається із застосуванням неформальної перевірки отриманих компетентностей.

4.8.1. Після завершення навчання (один рік – один курс тощо) слухачі отримують сертифікат про закінчення однорічного (дворічного і т. д.) курсу (загального чи з певного напрямку).

4.8.2. Слухачі можуть (за бажанням) продовжувати освітню діяльність в ОНЦ УТВ, незалежно від кількості років навчання.

4.9. Організація та проведення освітнього процесу здійснюється відповідно до нормативних документів Університету, цього Положення, з урахуванням вікових, фізичних, когнітивних, психічних і соціальних можливостей людей третього віку.

V. СПІВПРАЦЯ З ІНШИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ, МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ОНЦ УТВ

5.1. ОНЦ УТВ (за посередництва Кафедри) має право на ініціювання та встановлення зв'язків з іншими організаціями та громадянами (зокрема, й за кордоном) з метою вивчення та обміну досвідом, а також задля поліпшення якості освітнього процесу відповідно до чинного Статуту Університету, законодавства України та інших країн.

5.2. Міжнародна діяльність ОНЦ УТВ провадиться в рамках діяльності Кафедри, Університету (Факультету) відповідно до чинного законодавства України та інших держав шляхом укладання Університетом (Факультетом)

договорів з іноземними науковими установами, закладами освіти, фондами та іншими міжнародними організаціями.

5.3. Основними напрямками міжнародної співпраці ОНЦ УТВ є:

- участь у всеукраїнських та міжнародних освітніх програмах для осіб третього віку;
- організація всеукраїнських та міжнародних наукових, освітніх та культурних комунікативних заходів;
- проведення спільних наукових досліджень.

VI. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОНЦ УТВ

6.1. Положення про ОНЦ УТВ розглядається й ухвалюється рішенням Кафедри, затверджується Вченою радою Університету (Факультету).

6.2. Кафедра може пропонувати зміни та доповнення до Положення.

6.3. Зміни та доповнення до Положення розглядаються й ухвалюються за поданням Кафедри, рішенням Вченої ради Університету (Факультету).

VII. ПОРЯДОК РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЛІКВІДАЦІЇ ОНЦ УТВ

7.1. ОНЦ УТВ може бути реорганізований або ліквідований на підставі подання Кафедри, за ухвалою Вченої ради Університету (Факультету).

Зав. кафедри педагогіки

Н.М. Дем'яненко

Погоджено:

Декан педагогічного факультету

Т.О. Олефіренко